

A

AB ANTIQUO. Od starine.

AB ASINO LANAM. Od magarca (tražiti) vunu.

AB EQUIS AD ASINOS. S konja na magarca. Pasti na niže.

AB IMO PECTORE. Iz dubine duše.

AB INCUNABULIS. Od kolijevke.

AB IOVE PRINCIPIUM. Od Jupitera početak. Počnimo s najvažnijim.

AB IPSO LARE INCIPE. Počni sa svojom kućom. Pometi najprije pred svojim vratima.

AB IRATO. U srdžbi.

A BOVE MAIORI DISCIT ARARE MINOR. Od starijega vola uči orati mladi.

AB OVO. Od jajeta. Od početka.

AB OVO USQUE AD MALA. Od jajeta do jabuka, tj. od početka do kraja.

A CAPITE USQUE AD CALCEM. Od glave do pete.

ACTA EST FABULA. Igra je dovršena.

AD ACTA. Među spise. U koš. Kratica:a.a.

AD BESTIAS. Pred zvijeri.

AD ASTRA! Ka zvijezdama! U visine!

A DATO. Od danas Od označenog dana.

AD GLORIAM. (Raditi) za slavu.

AD GUSTUM. Po ukusu. Po volji.

AD HOC. Za ovo. Za taj slučaj.

AD HOMINEM. Prema čovjeku. Razumljivo i jasno.

AD HONORES. U čast. U počast.

AD INFINITUM. U nedogled. Beskonačno.

AD LITTERAM. Doslovce. Od riječi do riječi.

AD LOCA. Na mjesta! Sjednite!

AD MANUS. Na ruke.

AD NOTAM. Na znanje. Do znanja.

AD OCULOS. Pred oči. Vidljivo.

AD PERSONAM. Prema osobi. Samo za dotični slučaj.

AD REM. Na stvar. Bez zaobilaženja.

AD TEMPUS VITAE. Doživotno.

AD VALOREM. Prema vrijednosti.

AD VERBUM. Od riječi do riječi. Doslovce.

AD VOTANDUM. Na glasovanje.

AETAS VOLAT. Vrijeme leti. Čas odmiče.

AFFIRMANTI INCUBIT PROBATIO. Tko tvrdi, mora i dokazati.

AGER SPURCUS STERILIS EST. Loša njiva ne daje ploda.

AGNUS DEI. Jaganjac božji.

ALEA IACTA EST! Kocka je bačena! Kocka je pala!

ALIENIS GLORIARI BONIS. Dičiti se tuđim dobrom. Kititi se tuđim perjem.

ALIQVANDO ET INSANIRE IUCUNDUM EST. Katkada je ugodno i ludovati.

ALMA MATER. Majka hraniteljica.

ALPHA ET OMEGA. Početak i svršetak. Prvo i posljednje.

ALTER EGO. Drugo ja. Prisni prijatelj.

ALTERIUS NON SIT, QUI SUUS ESSE POTEST. Neka ne bude tuđi sluga tko može biti svoj gospodar.

ALTERI VIVAS OPORTET, SI VIS TIBI VIVERE. Za drugoga treba živjeti ako hoćeš živjeti za sebe.

AMAT VICTORIA CURAM. Pobjeda donosi brige.
A MENSA ET TORO. Od stola i postelje.
AMICI, HODIE DIEM PERDIDI. Prijatelji, danas sam izgubio dan.
AMICITIA INTER POCULA CONTRACTA PLERUMQUE VITREA. Prijateljstvo sklopljeno uz čaše većinom je stakleno (tj. krhko).
AMICUM SECRETO MONE, PALAM LAUDA. Prijatelja nasamo kori, a javno ga hvali. (Seneka)
AMICUS EST TAMQUAM ALTER IDEM. Prijatelj je kao drugo «ja». (Ciceron)
AMICUS FIDUS RARUS. Vjieran je prijatelj rijedak.
AMICUS PLATO, SED MAGIS AMICA VERITAS. Drag mi je Platon, ali mi je draža istina.
AMOR OMNIA VINCIT. Ljubav sve pobjeđuje.
ANATHEMA SIT! Neka bude proklet!
ANNI CURRENTIS. Tekuće godine. Ove godine.
ANNO DOMINI. Godine Gospodnje.
ANIMUS AEQUUS OPTIMUM EST AERUMNAE CONDIMENTUM. Ravnodušnost je najbolji začim u brigama. (Plaut)
ANTE CHRISTUM NATUM. Prije rođenja Kristova. Kratica: a.Ch.n.
ANTEMURALE CHRISTIANITATIS. Predziđe kršćanstva. (Hrvati u borbi s Turcima.)
ANTE VICTORIAM NE CANAS TRIUMPHUM. Prije pobjede ne slavi trijumf. Ne veseli se prerano.
APTE DICTUM. Dobro rečeno. Prikladna riječ.
ARROGANTIA FACIT STULTUM. Nadutost čini čovjeka ludim.
ARS POETICA. Pjesništvo.
AUDI, VIDE, TACE, SI VIS VIVERE IN PACE. Slušaj, gledaj i šuti, ako želiš živjeti u miru.
AUREA MEDIOCRITAS. Zlatna sredina. Ni previše ni premalo.
AUT AMAT AUT ODI MULIER, NIHIL EST TERTIUM. Žena ili ljubi ili mrzi, trećega nema.
AUT CAESAR AUT NIHIL. Ili car ili ništa.
AUT VINCERE AUT EMORI. Ili pobijediti ili umrijeti.
AVARUS ANIMUS NULLO SATIATUR LUCRO. Lakom se duh ne zasićuje nikakvim dobitkom.
AVE, IMPERATOR, MORITURI TE SALUTANT. Zdravo, care, pozdravljaju te oni koji će umrijeti.

B

BARBA NON FACIT PHILOSOPHUM. Brada ne čini filozofa.
BELLA MATRIBUS DETESTATA. Ratovi prokleti od majki.
BONOS CORRUMPUNT MORES CONGRESSUS MALI. Zlo društvo kvari dobre običaje.
BONA FIDE. U dobroj vjeri. U najboljoj namjeri.
BREVI MANU. Na brzu ruku. Kratkim putem.

C

CALAMITAS VIRTUTIS OCCASIO EST. Nevolja je prigoda za hrabrost.
CANIS CANINAM NON EST. Pas ne jede pseće meso. (Narodna poslovice)
CARPENT TUA POMA NEPOTES. Tvoje će jabuke brati unuci. Treba misliti na budućnost.
CAUSA CIVILIS. Građanska parnica.
CAUSA CRIMINALIS. Krivična parnica.

CAUSA FINITA EST. Stvar je dovršena.
CAVE TIBI A SIGNATIS. Čuvaj se obilježenih. Ljudi s tjelesnom manom često znaju biti zlobni.
CEDENDO VICTOR ABIBIS. Popuštaj i otići ćeš kao pobjednik. Pametniji popušta. (Ovidije)
CERTA DIES LETI EST CUNCTIS. Svakome je određen dan smrti. Smrti nitko ne uteče.
CLARA PACTA, BONI AMICI. Čisti računi – dobri prijatelji.
COGITO, ERGO SUM. Mislim, dakle jesam. Mislim, dakle postojim.
COMPOS SUI. Gospodar sebe samoga.
CONDICIO SINE QUA NON... Uvjet bez kojega je nešto nemoguće. Jedino pod tim uvjetom.
CONFIRMAT ARTES USUS. Vježbe učvršćuju vještine.
CONIUGIUM SINE PROLE EST DIES SINE SOLE. Brak bez djece je dan bez sunca.
CONSUETUDO EST QUASI ALTERA NATURA. Navika je kao druga narav. (Ciceron)
CONTRA FACTUM NON DATUR ARGUMENTUM. Protiv činjenice nema dokazivanja.
CORNIX CORNICI NUMQUAM OCULOS EFFODIT. Vrana vrani nikada očiju ne vadi.
CORPUS DELICTI. Tijelo kažnjiva djela. U širem smislu: predmet krivnje.
CREDE EXPERTO. Vjeruj iskusnomu.
CREDERE OVILE LUPO. Povjeriti ovčinjak vuku. Dati vuku ovce pasti.
CREDULA RES AMOR EST. Ljubav je lakovjerna.
CROCODILI LACRIMAE. Krokodilske suze. (Stari su pričali da krokodil, kad izdaleka ugleda čovjeka, plače, a kad mu se približi odmah ga proždere.)
CUI FORTUNA FAVET SPONSA PETITA MANET. Kome je sreća sklona, ostaje mu vjerenica.
CUM GRANO SALIS. Sa zrnom soli. Oprezno i pametno.
CUM INSANIENTIBUS FURERE NECESSE EST. S ludacima treba ludovati. (Petronije)
CUM VULPE PRUDENS VULPINABITUR. Pametan će čovjek s lijom oprezno postupati.
CUNEUS CUNEUM TRUDIT. Klin se klinom izbija.
CURRICULUM VITAE. Tijek života. Životopis.

D

DAMNA DAMNIS CONTINUANTUR. Dolazi jedno zlo za drugim.
DANT ANIMOS VINA. Vino daje odvažnost.
DEBITUM CONIUGALE. Bračna dužnost.
DE FACTO. Doista. Stvarno.
DE IURE. Po pravu.
DEFORME EST DE SE IPSO PRAEDICARE. Neukusno je o sebi govoriti. (Ciceron)
DE GUSTIBUS (ET COLORIBUS) NON EST DISPUTANDUM. O ukusima (i bojama) ne valja se prepirati. Ukusi su različiti.
DEI GRATIA. Po milosti božjoj.
DE LINGUA STULTA VENIUNT INCOMMODA MULTA. Mnoge nevolje dolaze od luda jezika.
DE NOCTE CONSILIUM. Kroz noć dolazi savjet. Dobro je svaku stvar prespavati.
DEUS EX MACHINA. Bog iz stroja. Nagli rasplet situacije.
DICTUM – FACTUM. Rečeno – učinjeno.
DIES NATALIS. Dan rođenja. Rođendan.
DIFFICILE EXIMIAS EST CUSTODIRE PUELLAS. Teško je čuvati lijepe djevojke.
DIS ALITER VISUM EST. Bogovi su drukčije zaključili.
DIVIDE ET IMPERA! Podijeli pa vladaj!

DIVINUM DARE, HUMANUM ACCIPERE. Davati je božanski, primati je ljudski.
DOCTA DICTA. Učene riječi.
DONATO NON SUNT ORA INSPICIENDA CABALLO. Darovanu konju ne valje gledati u usta.
DONIS VINCITUR OMNIS AMOR. Darovima se pobjeđuje svaka ljubav.
DOTATA MULIER VIRUM REGIT. Žena koja donese miraz vlada mužem. (stara poslovice)
DUCE ET AUSPICE. Pod nečijim vodstvom i zaštitom.
DULCE BELLUM INEXPERTO. Rat je ugodan onomu tko ga nije iskusio.

E

ECCE HOMO! Evo čovjeka! (Pilatove riječi kada je narodu pokazao Isusa.)
EGO TU SUM, TU ES EGO, UNIANIMI SUMUS. Ja sam ti, ti si ja, istog smo mišljenja.
(Plaut)
ELEPHANTUM EX MUSCA FACIS. Praviš iz muhe slona.
ERRANDO DISCIMUS. Griješeći učimo.
ERRARE HUMANUM EST. Ljudski je griješiti.
ERRATA CORRIGE! Popravi greške!
EST DIFFICILLIMUM SE IPSUM VINCERE. Najteže je svladati samoga sebe.
ET CETERA. I ostalo. Itd. Kratica: etc.
EX CAPITE. Iz glave, napamet.
EXCEPTIO FIRMAT REGULAM. Izuzetak potvrđuje pravilo.
EXEMPLIS DISCIMUS. Na primjerima se učimo.
EXITUS ACTA PROBAT. Konac opravdava djelo.
EX LIBRIS. Iz knjiga.
EX OCULIS, PROCULIS, LOCULIS COGNOSCITUR HOMO. Čovjek se poznaje po očima, čašama i blagajni.
EX PRAETERITIS PRAESENTIA AESTIMANTUR. Prema prošlomu prosuđuje se sadašnje.
EX TEMPORE. Smjesta. Odmah. Bez pripreme.
EXTINCTA LUCERNA OMNIS MULIER EADEM. Ako se ugasi svjetlo sve su žene jednake. U noći je svaka mačka crna.

F

FABER EST SUAE QUISQUE FORTUNAE. Svatko je kovač svoje sreće.
FABULA DOCET. Priča (nas) uči.
FACILE VOLENTEM TRAHAS. Lako je povući onoga koji hoće. Lako žabu natjerati u vodu.
FACILIUS EST DE ALIENIS IUDICARE QUAM DE SUIS. Lakše je o tuđem suditi nego o svojem.
FAC TANTUM INCIPIAS, SPONTE DISERTUS ERIS. Gledaj da samo počneš, od sebe ćeš postati govorljiv. Treba samo početi, ostalo će ići samo po sebi.
FALLACIA ALIA ALIAM TRUDIT. Jedna laž dovodi (vuče za sobom) drugu.
FAMA VOLAT. Glasina leti.
FATA TRAHUNT HOMINES. Sudbina upravlja ljudima.
FELIX QUI NIHIL DEBET. Sretan koji ništa ne duguje.
FESTINALENTE! Žuri se polako!
FIAT LUX! Neka bude svjetlost!
FIDE, SED CUI, VIDE! Vjeruj ali pazi komu!

FIRMISSIMA EST INTER PARES AMICITIA. Najčvršće je prijateljstvo među jednakima.
FIT FABRICANDO FABER. Kovač postaje kovanjem.

FORMOSA VIRGO – DOTIS DIMIDIUM. Lijepa djeвица – pola miraza. Lice curu udaje.
(narodna poslovice)

FORTES CREANTUR FORTIBUS ET BONIS. Hrabri se rađaju od hrabrih i dobrih.

FORTUNA AD HOMINEM (ILI: IN HOMINE) PLUS QUAM CONSILIUM VALET. Sreća
čovjeku vrijedi više nego pamet. Bolje se roditi bez pameti nego bez sreće. (narodna
poslovice)

FRUCTU, NON FOLIIS ARBOREM AESTIMA. Cijeni stablo po plodu, a ne po lišću.

G

GAUDE SORTE TUA! Budi zadovoljan svojom sudbinom!

GRATA QUIES POST EXHAUSTUM SOLET ESSE LABOREM. Iza obavljena posla
ugodno je odmarati se.

H

HABEMUS PONTIFICEM. Imamo papu. Uzvik nakon izbora.

HABET SUUM VENENUM BLADA ORATIO. U laskavim riječima ima otrova.

HABITUS NON FACIT MONACHUM. Odijelo ne čini nekoga redovnikom. Odijelo ne čini
čovjeka.

HANNIBAL AD PORTAS. Hanibal pred vratima.

HIC RHODUS, HIC SALTA! Ovdje Rod. Ovdje skoči!

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE. Povijest je učiteljica života.

HOMINES, QUO PLURA HABENT, EO CUPIUNT AMPLIORA. Što ljudi više imaju to
više žele.

HOMINUM NATURA NOVITATIS AC PEREGRINATIONIS AVIDA EST. Ljudska je
narav željna novosti i putovanja.

HOMO DOCTUS IN SE SEMPER DIVITIAS HABET. Učen čovjek ima uvijek u sebi
bogatstvo.

HOMO FRUGI OMNIA RECTE FACIT. Valjan čovjek čini sve dobro.

HOMO HOMINI LUPUS. Čovjek je čovjeku vuk. (Plaut)

HOMO SACRA RES HOMINI. Čovjek je za čovjeka sveta stvar.

HONESTA MORS TURPI VITA POTIOR. Časna je smrt bolja nego sramotan život.

HONESTUS RUMOR ALTERUMST PATRIMONIUM. Dobar je glas druga očevina.

I

IBI SEMPER EST VICTORIA, UBI CONCORDIA EST. Tamo je uvijek pobjeda gdje je
sloga.

IDIOTA MULGET HIRCUM. Budala muze jarca. Samo se glupan bavi jalovim poslom.

IGNAVIS EMPER FERIAE SUNT. Lijeni imaju uvijek praznike.

IMAGO ANIMI SERMO EST. Govor je slika duše. (Seneka)

IMBERBIS SENES DOCET. Golobradac uči starce. Pile uči kokoš.

IMO PECTORE. Iz dubine srca. Iz dna duše.

IMPERARE SIBI MAXIMUM IMPERIUM EST. Vladati nad sobom najveća je vlast.
(Seneka)

IMPERATORIA BREVITAS. Carska kratkoća.

IN AETERNUM. Zauvijek. Zavazda.

IN ABSTRACTO. Uopće. Općenito uzevši.
IN ANGSTIIS AMICI APPARENT. U nevolji se pokazuju prijatelji.
IN BARBAM. U brk (nekome nešto reći).
IN BONA PACE. U dobrom miru.
IN BONIS. U mirovini.
IN BREVI. Ukratko.
INCIPE! DIMIDIUS FACTI EST COEPISSE. Počni! Započeti je polovica djela.
IN CONTINUO. Nprekidno. Stalno.
IN CORPORE. Svi skupa, u cijelosti.
INCREDIBILE VISU. Ne bi vjerovao svojim očima.
IN CUNCTIS DOMINA PECUNIA EST. U svemu gospodar je novac. Zlatan ključ otvara i gvozdena vrata.
IN CURIA. U vijćnici, pred sudom.
IN DIES. Iz dana u dan.
IN DUPLO. U dva primjerka.
IN FLAGRANTI. Na ćinu, na samom djelu.
IN HOC SIGNO VINCES. U ovom ćeš znaku povijediti. (Kratice: I.H.S. Euzebije kaŹe da se caru Konstantinu Velikom uoći bitke s Maksencijem ukazao kriŹ i oko njega natpis grćkim jezikom: time pobjećuj! Koji se danas navodi latinski.)
IN IPSO TERMINO. U odrećeni dan.
INIURIAM REMEDIUM EST OBLIVIO. Lijek za nepravde je zaborav (Seneka).
IN OPTIMA FORMA. Na najbolji naćin.
IN ORIGINALI. U izvorniku.
IN PACE. U miru.
IN PERPETUUM. Zauvijek.
IN PERSONA. Osobno, glavom.
INTER ARMA SILENT MUSAE. U ratu Źute Muze (jer onda nema ni znanosti ni umjetnosti).
INTER POCULA NON EST DISPUTANDUM. Kod ćaŹe ne valja raspravljati.
INVOCATIS NULLUS EST LOCUS. Za nepozvana gosta nema mjesta. Nepozvanu je mjesto iza vrata.
IRACUNDIAM QUI VINCIT, HOSTEM SUPERAT MAXIMUM. Tko savlada srdŹbu pobjećuje najvećeg neprijatelja.
IUDAE OSCULUM. Judin ćjelov, izdajnićki poljubac.
IUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM. Pravednost je temelj kraljevstva.
IUSTO TEMPORE. U pravi ćas, u toćno vrijeme.

L

LABITUR EX ANIMO BENEFACTUM, INIURIA NUMQUAM. Ućinjeno se dobroćinstvo zaboravlja, nepravda nikada.
LABOR OMNIA VINCIT IMPROBUS. Neumorni posao sve svladava. Ćvrstom voljom se sve noŹe postići.
LAPSUS CALAMI (LINGUAE, MEMORIAE) PogreŹka u pisanju (govoru, pamćenju).
LAUS MAGNA NATIS OBSEQUI PARENTIBUS. Velika je dika za djecu da sluŹaju roditelje.
LEGE ARTIS. Po svim pravilima umijeća. Prema stručnim propisima.
LEVIS EST LABOR OMNIS AMANTI. Svaki je napor lak onomu koji ga rado ćini.
LEVIS SIT TIBI TERRA! Laka ti bila zemlja.
LEVIUS DICERE QUAM FACERE EST. LakŹe je reći nego ućiniti.

LEX EST, NON POENA, PERIRE. Zakon je, a ne kazna, umrijeti.
LIBENTER HOMINES ID, QUOD VOLUNT, CREDUNT. Ljudi rado vjeruju ono što žele.
Babi se snilo što joj je milo (narodna)
LITORE QUOT CONCHAE, TOT SUNT IN AMORE DOLORES. Koliko ima na žalu školjki, toliko je u ljubavi boli.
LITTERA SCRIPTA MANET. Što je napisano ostaje.
LOCO CITATO. Na navedenom mjestu. Kratica: l.c.
LOCO SIGILI. Mjesto pečata (na prijepisima isprave). Kratica: l.s.
LUPUS PILUM MUTAT NON MENTEM. Vuk dlaku mijenja, ali ne ćud.

M

MAGNA CIVITAS, MAGNA SOLITUDO. Velik grad, velika samoća.
MAGNA VENIT NULLI SINE MAGNO FAMA LABORE. Nikomu ne dođe velika slava bez velikog truda.
MAGNI ANIMI EST INIURIAS DESPICERE. Svojestvo je velika duha prezirati nepravde.
MAGNUM EST PRAESIDIUM INNOCENTIA. Nevinost je velika zaštita.
MAGNUM VECTIGAL PARSIMONIA. Štedljivost je velik dohodak.
MAGNUS GUBERNATOR EST SCISSO NAVIGAT VELO. Velik tj. sposoban dormilar plovi i s rasparanim jedrom.
MALUS OMNIA IN MALUM VERTIT. Zao čovjek sve okreće na zlo.
MARE NOSTRUM. Naše more.
MAXIMA ENIMST HOMINUM SEMPER PATIENTIA VIRTUS. Strpljivost je uvijek najveća vrlina ljudi.
MEA CULPA. Moj grijeh.
MEA PARVITAS. Moja malenkost.
MEDIUM TENUERE BEATI. Sretnici su u životu išli srednjim putem.
MEMENTO AUDERE SEMPER! Sjeti se da uvijek budeš odvažan.
MEMENTO MORI! Sjeti se smrti! I ti si smrtnik.
MENDAX EST FURAX. Tko laže taj i krade.
MILITIA EST VITA HOMINIS SUPER TERRAM. Život čovjeka na zemlji je borba.
MINIME SIBI QUISQUE NOTUS EST. Svatko je sebi najmanje poznat.
MODICUS CIBI, MEDICUS SIBI. Tko je umjeren u jelu, sebi je (najbolji) liječnik.
MODUS VIVENDI. Način života.
MORTEM FALLERE NEMO POTES. Smrt ne može nitko prevariti.
MULTI INDIGNI SUNT LUCE ET TAMEN DIES ORITUR. Mnogi su nedostojni svjetla, pa ipak dan sviće.
MULTI MULTA SCIUNT, NEMO OMNIA. Mnogi znaju mnogo, nitko sve.
MUTUM EST PICTURA POEMA. Slika je nijema pjesma.

N

NAVIGARE NECESSE EST, VIVERE NON EST NECESSE. Ploviti se mora, a živjeti se ne mora.
NATURAM MUTARE DIFFICILE EST. Teško je promijeniti narav.
NECESSITAS NON HABET LEGEM. Nužda ne poznaje zakona. Sila kola lomi (narodna).
NEC SCIRE FAS EST OMNIA. Ne valja ni sve znati.
NEC SOLITUDO, NEC TURBA. Ne valja tražiti ni samoću ni vrevu.
NEC TECUM POSSUM VIVERE NEC SINE TE. Ne mogu živjeti ni s tobom ni bez tebe.

NEMO PROPHETA IN PATRIA. Nitko nije prorok u domovini.
NEMO SINE VITIO EST. Nitko nije bez mane.
NEQUE PROTINUS UNO EST CONDITA ROMA DIE. Ni Rim nije u jedan dan sagrađen.
NIHIL ESSE. Biti nitko i ništa. Nikogović.
NIHIL EST DIFFICILIUS QUAM BENE IMPERARE. Ništa nije teže nego dobro zapovijedati.
NIL SINE MAGNO VITA LABORE DEDIT MARTALIBUS. Život nije smrtnicima ništa dao bez vlekikog truda.
NOLENS –VOLENS. Hoćeš-nećeš.
NON EST ARBOR SOLIDA NEC FORTIS, NISI QUAM FREQUENS VENTUS INCURSAT. Samo je ono drvo čvrsto i jako koje često bije vjetar.
NON EST BONUM ESSE HOMINEM SOLUM. Nije dobro da je čovjek sam.
NON EST PAX IMPIIS. Opaki nemaju mira.
NON FIT POETA, NASCITUR. Pjesnik ne nastaje, on se rađa (pjesnikom).
NON LUCTU, SED REMEDIO OPUS EST IN MALIS. U nevolji ne treba plakati, nego tražiti lijek.
NON PLUS ULTRA. Dovde, a dalje ne. Nedostižno. Nenadmašivo.
NON QUI PARUM HABET, SED QUI PLUS CUPIT PAUPER EST. Nije siromašan tko malo ima, nego tko više želi.
NOTA BENE. Ubilježi dobro! Upamti dobro! Kratica: N.B.
NUDA VERITAS. Gola (čista) istina.
NULLA DIES SINE LINEA. Nijedan dan bez poteza (kistom). Svaki dan treba nešto raditi.
NULLUM EST IAM DICTUM, QUOD NON SIT DICTUM PRIUS. Ništa se više ne može reći što već prije nije bilo rečeno.

O

OBLITI PRIVATORUM, PUBLICA CURATE. Zavoravivši na privatne stvari, skrbite za društvene. (To je nekoć bio natpis u dvorani Velikoga vijeća dubrovačkoga.)
OMNES MORTALES SESE LAUDARIER OPTANT. Svi ljudi žele da budu hvaljeni.
OMNIUM RERUM PRINCIPIA PARVA SUNT. Svim stvarima počeci su mali. (Ciceron)
OMNIA MEA MECUM SUNT. Sve moje je sa mnom.
OMNIA VINCIT AMOR. Ljubav sve pobjeđuje. Ljubav savladava sve prepreke.
OPERA ET STUDIO. Marom i nastojanjem. Trudom i marljivošću.
OPORTET ESSE, UT VIVAS, NON VIVERE, UT EDAS. Jesti treba da živiš, a ne živjeti da jedeš.
OTIUM SINE LITTERIS MORS EST ET HOMINIS VIVI SEPULTURA. Dokolica bez knjige je smrt i pogreb živa čovjeka.

P

PARES INTER PARES. Jednak među jednakima.
PATER FAMILIAS. Otac obitelji. Glava kuće, domaćin.
PATIENTIA RARA VIRTUS. Strpljivost je rijetka vrlina.
PATRIA EST, UBIQUE EST BENE. Domovina je svugdje gdje je dobro.
PATRIAE SOLUM OMNIBUS CARUM EST. Domaća je gruda svakome mila.
PER CAPITA. Po glavama, po broju.
PERSONA GRATA. Draga osoba. Osoba od poštovanja i povjerenja.
PIGER IPSE SIBI OBSTAT. Lijenčina je sam sebi na putu.
PISCIS PRIMUM A CAPITE FOETET. Riba najprije smrdi od glave (Erasmus)

PLANE QUALIS DOMINUS, TALIS EST SERVUS. Kakav gospodar takav je sluga.
PLENO TITULO. Punim naslovom. Kratica: P.T.
PLUS – MINUS. Više – manje. Otprilike.
PONTIFEX MAXIMUS. Vrhovni svećenik. Papa.
POST CHRISTUM NATUM. Poslije Kristova rođenja. Kratica: p.Ch.n.
POST FESTUM. Poslije svečanosti, tj. prekasno.
POTEST EX CASA VIT MAGNUS EXIRE. Iz kolibe može izići velik muž. I u kolibama se rađaju veliki muževi.
POTIUS SERO QUAM NUNQUAM. Bolje kasno nego nikada. Bolje ikada nego nikada.
PRAEESSE NESCIT, QUI SUBESSE NESCIT. Tko ne zna služiti, ne zna ni zapovijedati.
PRIMA LUCE. U ranu zoru.
PRIUS UNDIS FLAMMA. Vatra je prije vode.
PRIMUS INTER PARES. Prvi među jednakima.
PRO ANNO. Na godinu. Za godinu.
PRO MEMORIA. Za spomen. Za sjećanje. Spomenica.
PRO PATRIA. Za domovinu.
PULSATE ET APERIETUR VOBIS. Kucajte i otvorit će vam se.
PULVEREM OB OCULOS ASPERGERE. Bacati prah u oči.

Q

QUALIS VITA, FINIS ITA. Kakav život, takva smrt.
QUI BENEFICIUM DEDIT, OBLIVISCATUR. Tko je učinio dobročinstvo, neka zaboravi.
QUIDQUID DISCIS, TIBI DISCIS. Što god učiš, za sebe učiš.
QUI LABORAT, ORAT. Tko radi taj se i moli.
QUI MULTUM HABET, PLUS CUPIT. Tko mnogo ima, više želi. (Seneka)
QUOD LICET IOVI, NON LICET BOVI. Što je dopušteno Jupiteru nije dopušteno volu. Nije sve za svakoga.
QUOD TIBI FIERI NON VIS, ALTERI NE FECERIS. Što nećeš da bude tebi, ne čini drugome.
QUO VADIS, DOMINE? Kamo ideš, Gospodine?

R

RARA AVIS IN TERRIS. Rijetka ptica na zemlji.

S

SAPIENTI SAT. Pametnome dosta.
SINE IRA ET STUDIO. Bez mržnje i pristranosti.
SINISTRA MANU. Lijevom rukom. Na nesretan način, nespretno.
SI VIS AMARI, AMA! Ako želiš biti ljubljen, ljubi!
SUB POENA. Pod prijetnjom kazne.
SUSTINE ET ABSTINE. Izdrži i uzdrži se (Epiktet, gr.fil.)
SUUM CUIQUE PLACET. Svakomu se svoje sviđa.

T

TABULA RASA. Glatka (čista) ploča. Potpuno neznanje.
TE HOMINEM ESSE MEMENTO. Sjeti se da si čovjek.

TEMPORA MUTANTUR. Vremena se mijenjaju.
TEMPUS BREVE EST. Vrijeme je kratko. Vrijeme brzo prolazi.
TENTANDA VIA EST. Treba pokušati (i taj) put. Potrebno je krenuti.
TERRA INCOGNITA. Nepoznata zemlja. Nešto nepoznato.
TU QUOQUE, BRUTE, MI FILI! Zar i ti, sine moj, Brute!

U

UBI CONCORDIA IBI VICTORIA. Gdje je sloga, tu je i pobjeda.
UNA HIRUNDO NON FACIT VER. Jedna lastavica ne čini proljeće.
USUS EST MAGISTER OPTIMUS. Iskustvo je najbolji učitelj.
URBI ET ORBI. Gradu (Rimu) i cijelom svijetu.
URBS AETERNA. Vječni grad, tj. Rim.
UTILIUS EST FORTES MILITES ESSE QUAM GRANDES. Korisnije je da su vojnici hrabri nego da su veliki.

V

VADEMECUM. Idi sa mnom. Priručno izdanje. Podsjetnik.
VALE! Zdravo. Zbogom. Dovidjenja.
VENI, VIDI, VICI. Dođoh, vidjeh, pobijedih.
VERAE AMICITIAE SEMPITERNAE SUNT. Prava su prijateljstva vječna.
VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT. Riječi lete, pisano ostaje.
VIA MEDIA OPTIMA. Najbolji je srednji put. Zlatna sredina.
VINUM DEMENTAT ET SAPIENTES. Vino i mudre pobudali.
VIS LEGIS. Sila zakona.
VIVERE MILITARE EST. Živjeti znači boriti se.
VOX POPULI, VOX DEI. Glas naroda, glas božji.

GAUDEAMUS IGITUR	U VESELJU ŽIVIMO
Gaudeamus igitur, Iuvenes dum sumus; Post iucundam iuventutem, Post molestam senectutem Nos habebit humus.	U veselju živimo Dok smo jošte mladi. Jer kad divna mladost prođe Pa nam kruta starost dođe, Srvat će nas jadi.
Ubi sunt, qui ante nos In mundo fuere? Transiere ad superos, Adiere ad inferos, Ubi iam fuere.	Oni što su živjeli Od nas mnogo prije, Leže već u zemlji davno... Neke b`jedno, neke slavno Grobni hum sad krije.
Vita nostra brevis est, Brevi finietur. Venit mors velociter, Rapit nos atrociter, Nemini parcetur.	Naš taj vijek je kratak baš, Vrlo brzo svrši, Uz to pun je tuge, muke; Smrt svud pruža gadne ruke Da nam život skrši.

Vivat academia,
Vivant professores,
Vivat membrum quodlibet,
Vivant membra quaelibet,
Semper sint in flore!

Vivant omnes virgines
Faciles, formosae!
Vivant et mulieres
Tenerae, amabiles,
Bonae, laboriosae!

Vivat et res publica
Et qui illam regit,
Vivat nostra civitas,
Maecenatum caritas,
Quae nos hic protegit!

Pereat tristitia,
Pereant osores,
Pereat diabolus,
Quivis antiburschius
Atque irrisores!

Stog nek žive škole sve,
Profesori s njima...
Bog poživi i nas đake,
Prisutne sve veseljake,
Koliko nas ima!

Živjele sve ženice,
Nježne, zgodne, mile,
Neka žive djeve mlade,
Jer nam one život slade
Kao bajne vile.

Živjela nam država
I naš narod blagi,
Uz to neka još zaori:
Živjeli nam dobrotvori
Ljubljeni i dragi!

Tugu mi ne volimo;
Nek je nosi đavo...
U veselju i bez jada
Nek nam klikće duša mlada.
To je naše pravo!
Zdravo! Zdravo! ZDRAVO!

(Slobodni prijevod D.T.Vragobe)

Staru đачku pjesmu «Gaudeamus» smatra se da je spjevao D. Strada god. 1267., a današnji joj oblik objavio V. Kindleben god. 1781.; melodija joj je prvi put objavljena god. 1797. Obično se pjevaju prve četiri kitice.